
Poročilo o 16. seji Skupine za urbane zadeve pri OECD-ju (Pariz, 3. in 4. maj 1990)

Author(s): Barbara Černič

Source: *Urbani Izziv*, No. 12/13 (junij 1990), pp. 76-78

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180552>

Accessed: 07-09-2018 11:58 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Attribution 4.0 International (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

kako je mogoče zadostiti zahtevam odloka: idejne skice objektov, ureditev trgov itd.

V zadnjo skupino izboljšav sodijo tiste, s katerimi je možno iz javnih razgrnitvev in razprav narediti več kot le točko konfliktov med urbanisti in lokalnim prebivalstvom. Načrtovalci gotovo vedo, kako težko je razložiti, kaj prostorski ureditveni pogoji sploh so, pa tudi pojasniti nekatere izraze, ki jih je uvedla zakonodaja (npr. kaj je dopolnilna gradnja). Zavedamo se tudi, da so odlok in karte za ljudi zelo neprivačno gradivo, do katerega upravičeno čutijo odpor. Zato je to gradivo možno dopolniti s plakati, ki na čim bolj preprost in jasen način pojasnjujejo, kaj je plan in kaj so prostorski ureditveni pogoji, pa tudi nekaj izrazov iz odloka. Prav tako je možno s kratkimi besedili in karikaturnimi opisati pot (postopek), ki naj jo uberejo tisti, ki se z razgrnjenim gradivom ne strinjajo, in kakšen bo postopek sprejema, ki sledi javni razgrnitvi (slika 2).

Na podlagi dosedanjih odzivov lahko ocenimo, da smo na pravi poti in da bodo - če bomo zapovedim in prepovedim dodali še priporočila in rešitve ter jih na nazoren način predstavili lokalnim prebivalcem - prostorski ureditveni pogoji bolj učinkoviti.

mag. Breda Ogorelec, dipl. geogr., Saša Dalla Valle, dipl. inž. arh.

* Suha krajina - posebne strokovne podlage za prostorske izvedbene akte. Urbanistični inštitut SRS, nosilec: Saša Dalla Valle, sodelavci: Andrej Erjavec, Breda Ogorelec idr., Ljubljana, 1989.

Vasi pod Stolom - posebne strokovne podlage za prostorske izvedbene akte. Urbanistični inštitut SRS, nosilec: Saša Dalla Valle, sodelavci: Breda Ogorelec idr., Ljubljana, 1989.

Triglavski narodni park v občini Radovljica - prostorski ureditveni pogoji (osnutek), Urbanistični inštitut RS, nosilec: Saša Dalla Valle, sodelavec: Breda Ogorelec, Ljubljana, 1990.

** Breda Ogorelec: Sodelovanje prebivalstva v načrtovalskem postopku. Urbani izziv št. 11/1990.

poročila

Barbara Črnič Poročilo o 16. seji Skupine za urbane zadeve pri OECD-ju (Pariz, 3. in 4. maj 1990)

Skupina za urbane zadeve pri OECD-ju se sestaja dvakrat letno, in sicer na jesenski seji v novembru in na spomladanski v maju. Vse seje potekajo na sedežu OECD-ja v Parizu. Poleg rednih sej je vsako leto še več delovnih sestankov v okviru posameznih projektov. Urbanistični inštitut Slovenije po pooblastilu Zveznega zavoda za mednarodno znanstveno, tehnično prosvetno in kulturno sodelovanje spremlja delovanje te skupine in sodeluje na rednih sejah.

Na letošnji spomladanski seji sta v vsch razpravah, poročilih o posameznih projektih in predstavitev vsebin bodočih mednarodnih konferenc in seminarjev prevladovali dve temi: sodelovanje z vzhodno Evropo in "sprejemljiv razvoj". Odziv na spremembe v vzhodni Evropi je bilo čutiti že na jesenskem zasedanju, tokrat pa je bilo vso pozornost, ki jo dogodkom posvečajo tako države članice OECD-ja kot tudi mednarodne organizacije, čutiti praktično v vsaki misli. Odpiranje vzhodne Evrope prinaša svežino in nove neomejene možnosti sodelovanja, daje polet novim idejam, po drugi strani pa vzbuja zaskrbljenost pred prehitrimi spremembami in njihovimi možnimi negativnimi posledicami.

Pozornost skupine za urbana vprašanja je usmerjena seveda predvsem v prostorski vidik razvoja in v ekološke probleme. Napovedio tem, ali se bo nadaljevala politika izvoza

zastarelih in ekološko oporečnih tehnologij in odpadkov v dežele vzhodne Evrope, se še vedno razhajajo. Vzhodnoevropska mesta so za skupino OECD posebna točka, polna izzivov in neslutnih možnosti ter seveda problemov.

Med točkami na dnevnem redu se je bilo največ pozornosti usmerjeno v potrditev programov projektov za leto 1991 in v obravnavo dveh končnih poročil, in sicer Zemljiška politika v mestih in Politika varstva okolja v mestih v prihodnjem desetletju ter delovne verzije poročila Urbani vplivi socialno-demografskih sprememb.

Seji so poleg predstavnikov držav, članic OECD prisostvovali še predstavniki različnih mednarodnih organizacij (Svetovna banka, Evropska gospodarska skupnost, ECE - Evropska gospodarska komisija pri Združenih narodih, IULA - Mednarodno združenje predstavnikov lokalnih oblasti, Evropski svet).

V uvodnem govoru je direktor g. Lang poudaril, da je prioriteto delo na področjih varstva okolja in vsch s tem povezanih projektih: razmerje med ekologijo in ekonomijo; razvoj in vplivi novih tehnologij; preprečevanje ekoloških katastrof. Pospeševanju sodelovanja z deželami nečlanicami je namenjena ustanovitev novega Centra za sodelovanje z vzhodno Evropo pri OECD-ju. V letu 1991 naj bi ugotovili ključna področja sodelovanja. Identificirali naj bi izvedence v OECD-ju, ki bi se lahko odzvali potrebam in zahtevam vzhodne Evrope. Predvidena je organizacija različnih seminarjev, na katere bodo vabljeni vzhodno evropski strokovnjaki za posamezna področja.

V nadaljevanju je bil obravnavan program projektov za leto 1991. Novi programi naj bi se izognili nekaterim ponavljajočim se starim napakam podvajanja, nepovezanosti in slabe primerljivosti.

Dr. Alexander z OECD-ja je navedel priporočila za oblikovanje programov in sicer: zahtevana je specifičnost, izdelati je potrebno

enotno metodologijo za posamezne programe, ki naj bi časovno ne bili preveč obsežni, zagotoviti je potrebno povezavo med posameznimi projekti.

Dr. Siegfried Brenke, vodja skupine za okolje, je predstavil teze za diskusijo Pomen mest za sprejemljiv razvoj za prihodnji mandat. Tri teme novega programa OECD-ja so: (1) mesta in socialni razvoj, (2) mesta in varovanje okolja in (3) mesta in ekonomski razvoj. Projekt Urbani observatorij bo potekal vzporedno z omenjenimi tremi temami. V okviru prve teme je predviden projekt Stanovanjska politika in socialna integracija mest. Druga tema predvideva dva projekta, in sicer Transportne politike v mestu ter Raba energije za izboljšanje kvalitete okolja. Projekta v okviru tretje teme sta Uporaba novih tehnologij za bodoča mesta in Vloga mest pri nacionalnem ekonomskem razvoju.

Diskusija, ki je sledila, se je nanašala predvsem na (1) problem definiranja sprejemljivega razvoja in (2) zahtevana je jasna določitev tega, kateri elementi so pomembni in zanimivi za obravnavo. Predstavniki OECD-ja so pojasnili, da je z izrazom sprejemljiv mišljena ekonomska in socialna sprejemljivost ter sprejemljivost z vidika varovanja okolja.

Problem, s katerim se srečujejo tudi razvite države OECD-ja je primerljivost oz. zaenkrat slaba primerljivost podatkov. Eden izmed ciljev v prihodnjem obdobju je poenotenje podatkov. Drugo vprašanje, izpostavljeno v razpravi, je bilo, kako naj bodo podatki urejeni in predstavljeni, da bodo čim bolj uporabni za državne in lokalne uprave.

Za relativno manj razvite države članice OECD-ja je značilno, da uvrščajo med prioritete enake projekte, kot jih je že na jesenski seji predlagal naš predstavnik, in sicer: stanovanjsko politiko; raba energije in pomen mest za nacionalni ekonomski razvoj, medtem ko ima npr. pri razvitejših deželah projekt na temo vloge mest v ekonomskem razvoju srednje prioriteto, med višjo pa

uvrščajo problematiko transporta v mestih. Projektu Urbani observatorij pripisuje največji pomen Nemčija, medtem ko so predstavniki Francije, Velike Britanije in Italije dokaj skeptični (vprašanje ali bo uporabnost rezultatov upravičila sorazmerno visoke stroške).

Ob koncu razprave k tej točki so bili sprejeti projekti Stanovanjska politika in socialna integracija mest (v povezavi z obstoječim projektom o regeneraciji mest), Transportne politike v mestu ter Raba energije za izboljšanje kvalitete okolja.

V nadaljevanju je bilo obravnavano zaključno poročilo projekta Zemljiška politika v mestih*. V njem je posebej podrobno obdelan ekonomski del - posledice zemljiške politike se namreč vedno bolj odražajo tudi na makroekonomskem nivoju. Po drugi strani pa spremembe v ostalih politikah vplivajo na cene zemljišč (poudarjen pomen monitoringa cen, razvoja informacijske mreže).

Člani skupine OECD za okolje so zatem predstavili glavne ugotovitve zaključnega poročila Politika varstva okolja v mestih v prihodnjem desetletju**. Zaključno poročilo je pripravljeno na osnovi 20 vzorčnih študij. V vseh državah, članicah OECD-ja ugotavljajo, da ima upravljanje na lokalnem nivoju vse večjo vlogo. Študija obravnava tri probleme mest: transport, energijo in izrabo zemljišč. Kot nadgradnja naloge sta predvidena dva projekta, in sicer Raba energije v mestih in Transport v povezavi z rabo energije in izboljšanjem okolja. Predlagana je bila organizacija delavnic v posameznih mestih.

Med projekti, ki so v fazi zaključevanja, je bila najprej predstavljena delovna verzija končnega poročila Urbani učinki socialno-demografskih sprememb, ki ga je pripravila skupina v kateri so sodelovali številni izvedenci z različnih področij (geontologi, ekonomisti, demografi, prometniki). Vedno večji delež starejše generacije ne pomeni le povečane potrebe po oskrbi teh ljudi. Na ta del prebivalstva je treba

gledati tudi z vidika specifik nje-hovih potreb in povpraševanja. Različne usluge (servisiranje) starejši generaciji naj bi zagotavljal tako privatni kot tudi javni sektor ter ne-profitne in dobrodelne ustanove. Pri financiranju se pojavlja kombinacija zasebnih in državnih sredstev. Analiza prispevkov, ki so jih pripravile posamezne države, kaže, da ostaja družina (svojci) še naprej poglavitni vir finančne pomoči starejšim. Priporočila se, da se več pozornosti usmeri v reševanje stanovanjske problematike starejših. Preureditev obstoječih stanovanj in gradnja novih, potrebam starejših prilagojenih lastniških stanovanj zmanjšuje potrebo po zagotavljanju oskrbe v domovih. Med novimi projekti v teku je dr. Brenke, direktor skupine OECD za okolje, pojasnil namen in cilje projekta Pomen gospodarjenja z energijo za izboljšanje okolja v mestih. Zmanjševanje negativnih posledic rabe energije v mestih za okolje (tako lokalno kot tudi širše) je možno le ob primerno oblikovani akciji na lokalnem nivoju. Prva faza projekta obsega zbiranje informacij o porabi energije v posameznih mestih, strukturi porabe in strukturi virov ter ukrepih za zmanjšanje negativnih vplivov na okolje, ki so se jih lotili v posameznih mestih. Prva faza bo zaključena in predstavljena na sestanku skupine za okolje januarja 1991. V drugi fazi naj bi organizirali delavnice v posameznih mestih.

Poleg projektov in programov OECD-ja za prihodnje obdobje je bilo na seji predstavljeno tudi delovanje mednarodnih organizacij na področju urbane politike in na ostalih, s tem povezanih področjih. Posebna pozornost je tudi pri ECE posvečena vzhodni Evropi. Omenim naj predvsem projekt, ki se mi zdi za nas še posebno zanimiv, in sicer o prehodu stanovanj iz družbene v zasebno lastnino. Glavni projekti Svetovne banke, ki se navezujejo na reforme v vzhodni Evropi, so povezave med trgov stavbnih zemljišč in finančnim trg ter med stopnjo urbanizacije in produktivnostjo.

Teme novih projektov, s katerimi se bo skupina OECS-ja za urbane zadeve ukvarjala v prihodnjem mandatu, so za Jugoslavijo nedvomno zanimive. Naše sodelovanje v zadnjih projektih Zemljiška politika v mestih in Vplivi socialno-demografskih sprememb je bilo dobro sprejeto, pripombe so letele predvsem na nepopolnost in slabo primerljivost podatkov in na regionalno parcialnost. Parcialnost prispevkov izvira iz dejstva, da smo se v projekte vključevali, ne da bi imeli za to odobrena kakršna koli sredstva na nacionalnem nivoju, ter iz slabe povezanosti in zgolj minimalnega sodelovanja strokovnjakov in poznavalcev posameznih področij v ostalih delih Jugoslavije.

Upamo lahko, da bodo najnovejši pogovori naših ministrov v Parizu (pogovori ministra Lončariča na OECD-ju in g. Marendiča s predstavniki skupine OECD za okolje) o pristopu Jugoslavije v članstvo OECD-ja prinesli pozitivne rezultate. Jasno pa je, da sam interes, strokovna pomoč in morebiti tudi finančna podpora s strani OECD-ja ne bodo dovolj. Časi večnega zgolj "pristavljanja lončkov" so minili. Za resno sodelovanje v OECD projektih OECD-ja bo treba združiti strokovne in organizacijske moči na jugoslovanskem nivoju. Izgovorov, da v projektih sodelujemo zgolj kot volonterji in, da so zato prispevki parcialni, pač ne bo nihče več jemal resno.

mag. Barbara Černič, dipl. oec.

* Nekaj glavnih poudarkov osnutka poročila je bilo zajetih v prispevku Kaj je novega v zemljiški politiki v deželah OECD (Urbani izziv, št. 10, dec. 1989).

** Poročilo je bilo predstavljeno v prispevku Politika dežel OECD na področju varstva okolja v mestih (Urbani izziv, št. 11, apr. 1990).

Vsa gradiva 16 seje skupine OECD so na razpolago na Urbanističnem inštitutu RS.

Programi seminarjev in konferenc, ki so bili predstavljeni na seji, objavljamo v rubriki Kongresi.

odzivi

Žarko TOMŠIČ: Animacijsko komunikacijske akcije

Pospeševanje razvoja je uspešno le, če izhaja iz ljudi, njihovih znanj, sposobnosti in ambicij, če temelji na aktiviranju vseh lokalnih potencialov okolja - prostorskih, naravnih, materialnih in kadrovskih. Zato se zavzemamo za "razvoj od spodaj", za samorazvoj na osnovi teritorialne, ekološke, socialne in kulturne identitete. Aktiviranje okolja je zato naša stalna naloga, ki poteka sočasno z vsemi drugimi dejavnostmi.

Pri vseh projektih, ki jih izvajamo (zgornja Mežiška dolina, Kozjansko, Haloze), smo lahko zapisali, da "ti kraji niso prepoznani kot perspektivni, še zlasti pa jih tako ne vidijo njihovi prebivalci. Še več, v večini primerov so celo mnenja, da se ne da nič več narediti." Takšna nezainteresiranost prebivalstva seveda predstavlja veliko oviro za teorijo avtopropulzivnega "razvoja od spodaj navzgor". Zato smo menili, da mora vzporedno z razreševanjem osrednjih razvojnih problemov in dejavnosti potekati tudi načrtno usmerjeno komuniciranje z domačo javnostjo, tj. sistematično animiranje prebivalcev za vključevanje v razvojna prizadevanja svojega kraja.

Na podlagi podatkov raziskovanj, ciljev projektov in našega komunikacijskega znanja smo izdelali takšno strategijo (osnovno zamisel) animacijsko - komunikacijske akcije, po kateri moramo v ozračju pesimizma najprej ustvariti zavedanje in spremeniti stališča ter vedenje krajanov in nato postopno od pesimizma preko ozračja optimizma in participacije priti do ozračja uspeha; ali shematsko prikazano:

1. vzbujanje pozornosti (ustvarjanje zavedanja in zanimanja),
2. osveščevalna dejavnost (sprememba stališča ter vedenja),

3. participacija (omogočanje sodelovanja),
4. organizacija (oblikovanje programov).

Komunikacijski instrument je kombinacija odnosov z javnostjo, osebne komunikacije, publicitete in včasih tudi oglaševanja.

Moje siceršnje mnenje je, da so pri izdelovanju in izvajanju tovrstnih animacijsko - komunikacijskih akcij najpomembnejši elementi kreativnost, izvirnost, inovativnost in domiselnost ter da zato ne moremo navesti neke obče veljavne formule za uspešno vključevanje ljudi v razvojne projekte. Vsekakor pa obstajajo vsaj nekateri osnovni načini, instrumenti in napotila, mimo katerih ne more noben projekt, ki ima za cilj sodelovanje prebivalstva v njem. Ti so se tudi v praksi - kjer se potrди, da je propagiranje določene ideje in priporočivega vedenja še kako zahtevna naloga - v vseh naših primerih izkazali za zelo učinkovite in se mi zdijo vredni vsaj kratke predstavitve.

V prvi fazi, ko je bilo potrebno vzbuditi splošno pozornost, smo pričeli s skrbno izdelanim nagovorom, sloganom (npr. Naredimo Črno zopet barvito) in zaščitnim znakom (npr. mavrico) na plakatih in letakih kot začetnim spodbudam za razmišljanje, predvsem pa z namenom, da bi bil začetek akcije tudi nekakšna uganika. Takšne celostne podobe posameznih projektov (zaščitni znak, slogan, logotip in barve) moramo potem uporabljati pri vseh oblikah, saj je tak način krajanom mnogo bližji kot pa na primer naslov Uresničevanje razvojnega programa za zgornjo Mežiško dolino.

Kasneje, po tej uvodni fazi, smo uporabljali takšne načine in sredstva komuniciranja, ki najbolj pripomorejo k tesnemu stiku, doseganju zaupanja in prepričanju, da mislimo resno. To so: strokovni svet pri krajevni skupnosti, sestavljen iz najaktivnejših krajanov in predstavlja vez, koordinatorja med nami in krajan; izložbe, oglasne deske, opremljene s celostno podobo za obvestila in poročanje o delu; svetovalno-informa-